TIPOLOGII ALE DREPTURILOR SUSCEPTIBILE DE RESTRÂNGERE

TYPES OF RIGHTS THAT MAY BE RESTRICTED

CZU: 341.231.14:342.72/.73

Alexandru BEVZIUC
Universitatea de Stat din Moldova,
ORCID: https://orcid.org/0000-0002 -3627-8835,
E-mail: alexbev@mail.ru

Rezumat. *Dreptul internațional al drepturilor omului consacră existența unei categorii distincte de drepturi fundamentale care nu pot face obiectul niciunei restrângeri, indiferent de circumstanțe. Convenția Europeana a Drepturilor Omului actualizata prevede 5 drepturi absolute. Distincția dintre drepturile susceptibile de restrângere, drepturile absolute și drepturile inderogabile reflectă arhitectura constituțională a protecției drepturilor fundamentale, evidențiind existența unui nucleu normativ intangibil destinat prevenirii abuzului de putere și garantării efective a demnității umane în orice circumstanțe.*

Cuvinte-cheie: *drepturi, libertăți, protecție, restrângere, limitare, stat*

Abstract*. International human rights law enshrines the existence of a distinct category of fundamental rights that cannot be restricted under any circumstances. The updated European Convention on Human Rights provides for five absolute rights. The distinction between rights that can be restricted, absolute rights, and non-derogable rights reflects the constitutional architecture of the protection of fundamental rights, highlighting the existence of an intangible normative core designed to prevent abuse of power and effectively guarantee human dignity in all circumstances.*

Keywords: *rights, freedoms, protection, restriction, limitation, state*

În cadrul dreptului constituțional contemporan, exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale nu are un caracter nelimitat, majoritatea acestora putând fi supuse unor restrângeri legitime atunci când este necesară protejarea unor valori constituționale concurente, precum securitatea publică, ordinea constituțională, sănătatea publică sau drepturile și libertățile altor persoane. Posibilitatea restrângerii derivă din însăși natura vieții sociale și din obligația statului de a asigura echilibrul între interesul individual și interesul general într-o societate democratică.

Cu toate acestea, ordinea constituțională și dreptul internațional al drepturilor omului consacră existența unei categorii distincte de drepturi fundamentale care nu pot face obiectul niciunei restrângeri, indiferent de circumstanțe. Acestea sunt cunoscute în doctrină sub denumirea de drepturi absolute, reprezentând nucleul intangibil al protecției constituționale a persoanei umane. Caracterul absolut al acestor drepturi

presupune imposibilitatea limitării lor chiar și în situații excepționale, precum starea de război, starea de urgență sau alte circumstanțe care ar putea justifica, în mod obișnuit, restrângerea altor drepturi fundamentale. Protecția lor derivă din recunoașterea demnității umane ca valoare supremă a ordinii constituționale democratice [1].

Distinct de noțiunea de drepturi absolute, doctrina și dreptul internațional utilizează conceptul de *drepturi inderogabile*. Deși toate drepturile absolute sunt, în mod necesar, inderogabile, sfera drepturilor inderogabile este mai largă. Caracterul inderogabil presupune că statele nu pot suspenda aplicarea acestor drepturi nici în situații excepționale și nu pot institui derogări de la obligațiile asumate prin instrumente internaționale privind drepturile omului [1].

Un exemplu relevant îl constituie dreptul la viață, recunoscut ca drept inderogabil în majoritatea tratatelor internaționale. Caracterul său inderogabil nu exclude însă existența unor situații strict reglementate în care utilizarea forței letale poate fi considerată legală, cum ar fi apărarea vieții unei alte persoane sau acțiunile militare desfășurate conform dreptului internațional umanitar. Inderogabilitatea dreptului la viață semnifică faptul că standardele juridice de protecție rămân aplicabile în mod constant, inclusiv în perioade de criză, iar statul este obligat să respecte limitele stricte stabilite de lege privind orice ingerință asupra acestui drept.

În consecință, distincția dintre drepturile susceptibile de restrângere, drepturile absolute și drepturile inderogabile reflectă arhitectura constituțională a protecției drepturilor fundamentale, evidențiind existența unui nucleu normativ intangibil destinat prevenirii abuzului de putere și garantării efective a demnității umane în orice circumstanțe.

Conventia Europeana a Drepturilor Omului actualizata prevede 5 drepturi absolute si 19 drepturi relative. In functie de raspunsul la intrebarea daca pot exista sau nu exceptii de la respectarea lor, drepturile din Conventia Europeana a Drepturilor Omului (Conventie) pot fi impartite in drepturi absolute si drepturi relative. Drepturile absolute sunt cele cu privire la care in Conventie nu se prevad exceptii sau posibilitati de derogare de la respectarea lor (exceptiile sunt prevazute in articolul in care este consacrat dreptul respectiv, iar conditiile si limitele derogarilor sunt prevazute in art. 15 din Conventie: Dreptul de a nu fi supus pedepsei cu moartea - revazut in protocoalele nr. 6 si 13 la Conventie; Dreptul de a nu fi supus torturii sau pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante - consacrat in art 3 din Conventie; Dreptul de a nu fi supus sclaviei - prevazut in art. 4 par. 1 din Conventie; Dreptul de a nu fi condamnat fara lege/retroactiv - Art. 7 par. 1 si 2 din Conventie; Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de doua ori pentru aceeasi fapta - art. 4 par.1 si 2 din Protocolul nr. 7 la Conventie [2, p. 33].

Drepturile relative sunt cele cu privire la care Conventia prevede posibilitatea unor limitari ale aplicarii/respectarii. Adică sunt drepturi cu privire la aplicarea carora exista exceptii si/sau derogari. In mod logic, toate drepturile prevazute in Conventie si in protocoalele aditionale care nu sunt absolute, sunt drepturi relative [1].

Examinarea conţinutului restricţiilor şi derogărilor admise de actele internaţionale duce la concluzia că limitările, restrângerile şi/sau derogările sunt admisibile dacă: a) sunt necesare într-o societate democratică şi sunt prevăzute expres de lege; b) se impun pentru a proteja securitatea naţională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile şi libertăţile celorlalţi; c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; d) sânt impuse pentru membrii forţelor armate şi poliţiei [3, p. 122].

Atât limitarea şi restrângerea drepturilor, cât şi îndatoririle fundamentale sunt stabilite prin coordonate juridice, la nivel naţional şi internaţional, la care se adaugă cele morale, politice, confesionale, filosofice. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor şi libertăţilor celorlalţi, în perspectiva realizării intereselor individuale, naţionale, de grup, a binelui public [3, p. 123].

Valorile esențiale pe care se întemeiază Uniunea sunt consacrate la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană. Acestea sunt respectarea demnității umane, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților [4].

Acțiunile statului nu trebuie să depășească scopul exercitării lor, precum și existența „necesității” care să justifice ingerința statului în exercitarea libertăților fundamentale implică principiul proporționalității. Principiul proporționalității impune stabilirea unui raport echilibrat între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit. Mijloacele statale folosite trebuie să fie necesare și adecvate scopului ce se urmărește [5, p. 134].

În Constituția Republicii Moldova, termenul „restrângere” este folosit în textul articolului 54, cu toate că și alte articole din Legea fundamentală se referă, de fapt, la restrângerea drepturilor, deși termenul în sine nu este utilizat (art. art. 5, 17, 25, 29, 30, 32,34,37, 38 etc.) [6, P. 173].

Potrivit articolul 54 alin.(4) din Constituţie, restrângerea unui drept trebuie sa fie proporţională cu situaţia care a determinat-o si nu poate atinge existenta dreptului sau a libertăţii.

temeiurile restrângerii exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi fundamentale ale omului pot fi definite ca circumstanțe condiționate de conceptul libertății individuale și consacrate în Constituția Republicii Moldova și legislația națională. Aceste circumstanțe amenință valorile protejate constituțional și determină limitele realizării drepturilor şi libertăților fundamentale, asigură echilibrul necesar între interesele omului, societății și statului [6, p. 174].

Textul constituțional citat expres stabilește care drepturi nu pot fi restrânse, deci, care drepturi sunt absolute, și anume: art. 20 – accesul liber la justiție; art. 21 – prezumția de nevinovăție art. 22 – neretroactivitatea legii; art. 23 – dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle; art. 24 – dreptul la viață și la integritate fizică și psihică [7, p. 11].

Sub aspectul aplicabilității *ratione materiae* a acestui text, Curtea Constituțională a României a statuat, prin Decizia nr. 1189/06.11.20082, că el are în vedere exclusiv drepturile și libertățile fundamentale, adică drepturile și libertățile consacrate constituțional, iar nu toate drepturile de care se bucură un subiect de drept. Altfel spus, numai drepturilor și libertăților consacrate de Constituție li se aplică regimul de protecție consacrat de art. 53 din Constituție. *A contrario*, drepturile consacrate prin legislația infra-constituțională pot fi supuse unor limitări fără respectarea garanțiilor constituționale aplicabile restrângerii exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale [8, p. 2].

Între condițiile cumulative de validitate impuse de art. 53 alin. (1) din Constituție se cere ca restrângerea exercițiului drepturilor sau libertăților să se facă numai prin lege: "Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege [...]." În jurisprudența constituțională s-a reținut expres că este vorba de lege *stricto sensu,* ca act juridic al Parlamentului, iar nu de lege *lato sensu*, adică de orice act normativ. Astfel, Decizia Curții Constituționale nr. 80/16.02.20143 arată extrem de clar că: "[...] potrivit jurisprudenței sale constante, Curtea Constituțională a statuat că restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți nu se poate realiza decât prin lege, ca act juridic adoptat de Parlament [...]" [8, p. 2].

În relația dintre drepturi şi libertăți, pe de o parte, şi societate pe de altă parte, s-au conturat două atitudini extreme: sacrificarea drepturilor şi libertăţilor în interesul ordinii sociale, sau preemitenţa drepturilor şi libertăţilor, chiar dacă astfel sunt sacrificate interesele şi ordinea socială. Niciuna dintre aceste soluţii nu este justificată de imperativele unei autentice democraţii şi cerinţa realizării echilibrului şi armoniei sociale. Reglementările constituționale, pentru a fi eficiente, trebuie să realizeze un echilibru între cetăţeni şi autorităţile publice, apoi între autoritățile publice şi desigur, cetățeni [9].

Proporționalitatea este un principiu fundamental al dreptului, consacrat explicit sau dedus din reglementări constituționale, legislative și ale instrumentelor juridice internaționale, bazat pe valorile dreptului rațional, ale justiției și echității și care exprimă existența unui raport echilibrat sau adecvat, între acțiuni, situații, fenomene, precum și limitarea măsurilor dispuse de autoritățile statele la ceea ce este necesar pentru atingerea unui scop legitim, în acest fel fiind garantate drepturile și libertățile fundamentale, și evitat abuzul de drept [10, p. 593].

Principiul proporționalității, înțeles ca relație adecvată între măsurile prin care se limitează exercițiul drepturilor şi libertăţilor omului, situația de fapt şi scopul legitim urmărit reprezintă un criteriu pentru determinarea acestor limite, evitarea excesului de putere, dar şi o garanţie a drepturilor consacrate constituțional [10, p. 593].

O primă distincție este aceea dintre limită şi limitarea drepturilor fundamentale. Astfel, limita este un element de conţinut al dreptului şi este necesară pentru exercitarea sa. Spre deosebire, limitarea (restrângerea) îngrădeşte exercitarea unui drept

prin măsuri dispuse de autoritățile statale competente în vederea unui scop legitim. Un alt autor consideră că sunt limite impuse drepturilor şi libertăților fundamentale pentru a facilita realizarea lor, iar pe de altă parte, limite care au ca scop "protecția societăţii, a ordinii ei social-economice şi politice, precum şi a ordinii de drept". Limitele care derivă dintr-un astfel de scop pot fi *absolute*, impuse de exigenţele vieţii sociale, în toate situaţiile pentru protecţia valorilor esenţiale ale statului şi societăţii, iar pe de altă parte *relative*, cele care nu se aplică de o manieră generală şi permanentă, ci fie numai unora dintre drepturi şi libertăţi, fie numai într-un anumit timp sau într-o situaţie determinată, fie numai anumitor subiecte [10, p. 593].

Restrângerea exerciţiului libertăţilor publice este terenul cel mai fertil pe care principiul proporționalității putea să se dezvolte. Proporționalitatea reprezintă un barometru în domeniul restrângerii exerciţiului libertăţilor publice, fiind considerat în doctrină unul din criteriile cele mai eficiente de control asupra intervenţiei statale în materia drepturilor individului [11].

Restrângerea unor drepturi şi libertăţi ale funcţionarului public cu statut special vizează: a) apartenenţa la partide, formaţiuni sau organizații social-politice ori desfăşurarea unor activități de propagandă în favoarea acestora; b) organizarea sau participarea la greve; c) organizarea şi participarea la întruniri cu caracter politic; d) promovarea de opinii sau preferinţe politice în timpul sau în legătură cu exercitarea atribuţiilor de serviciu, la locul de muncă sau în timpul orelor de serviciu; e) propagarea vreunei atitudini faţă de religie, aderarea la culte religioase, organizaţii sau alte formaţiuni interzise de lege. Funcţionarul public cu statut special nu poate activa într-o funcţie aflată în subordinea nemijlocită a unei rude pe linie dreaptă sau colaterală (părinte, frate, soră, fiu, fiică) ori a unei rude prin afinitate (soţ/soţie, părinte, frate sau soră a soţului/soţiei) [12, art. 51 alin. 1].

Conform redacției din 2023 a Legii privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, nr. 288/2016, art. 44 alin. 5 stabilește: în cazul alegerii într-o funcţie electivă, raportul de serviciu al funcţionarului public cu statut special încetează în condiţiile prezentei legi [12, art. 44 alin.5]. Cu referire la această normă din Legea privind funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a fost invocată excepția de neconstituționalitate. Parlamentul, în cadrul opiniei prezentate, a susținut ideea declarării inadmisibile și a invocat faptul că, statutul special al funcționarului din cadrul Ministerului Afacerilor Interne impune condiţii speciale de îndeplinire a sarcinilor de serviciu, în special îndeplinirea atribuţiilor exclusiv în folosul cetăţeanului şi al comunității, fapt care impune asumarea unei conduite speciale, a unor interdicții şi restricţii individuale, restrângerea exerciţiului unor drepturi fundamentale şi instituirea de incompatibilităţi [13, pct. 18]. Curtea observă că pentru funcționarii publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne din prima categorie (cei care sunt numiți în funcții de demnitate publică sau în funcții din cadrul cabinetelor persoanelor care exercită funcții de demnitate publică) le-

gislatorul a stabilit că incompatibilitatea poate fi înlăturată prin suspendarea raporturilor de serviciu. Curtea nu poate identifica vreun motiv rezonabil care justifică abordarea legislativă diferită în cazul funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne din a doua categorie (cei care au fost aleși în funcții elective).

Pentru că nu poate constata existența unui scop legitim care ar justifica diferența de tratament în discuție, Curtea conchide că articolul 44 alin. (5) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne contravine articolului 16 - oţi cetățenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităților publice, coroborat cu articolele 39 alin. (2) - ricărui cetăţean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcţie publică şi 43 - dreptul la muncă din Constituție [13, pct. 43-45].

Astfel, a fost admisă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ridicată de dna avocat, în interesele dnei petiționarei și s-a declarat *neconstituțional* articolul 44 alin. (5) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Până la modificarea legii de către Parlament, starea de incompatibilitate a funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne ales într-o funcție electivă va fi înlăturată prin suspendarea raporturilor de serviciu. Totodată, în vederea evitării unui vid legislativ, Curtea consideră necesar să stabilească o soluție provizorie. Așadar, până la modificarea legii de către Parlament, starea de incompatibilitate a funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne ales într-o funcție electivă va fi înlăturată prin suspendarea raporturilor de serviciu. În acest sens, Curtea îi va trimite Parlamentului o adresă pentru a implementa raționamentele prezentei hotărâri [13, pct. 46].

Până la modificarea legii de către Parlament, starea de incompatibilitate a funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne ales într-o funcție electivă va fi înlăturată prin suspendarea raporturilor de serviciu [13]. Deși Curtea Constituțională a trimis Parlamentului o adresă pentru a implementa raționamentele prezentei hotărâri, observăm că și în prezent alin. 5 al art. 44 din Legea 288/2016, nu a fost modificată această normă.

Deciziile judecătorului constituțional, în special cele prin care acesta identifică şi sancționează comportamente neconforme cu standardele constituţionale în materie de protecţie a libertăţilor publice, sunt tot atâtea repere pentru activitatea instituţiilor publice şi pot chiar, uneori, să influenţeze şi procesele decizionale la nivelul statului [13].

Drepturile al căror exerciţiu poate fi îngrădit fac parte din categoria drepturilor condiţionale, care beneficiază de o protecţie relativă, fiind susceptibile de restrângeri sau derogări cu caracter excepţional. Pentru admisibilitatea măsurilor de restrângere a exerciţiului drepturilor fundamentale, documentele internaționale stabilesc o triplă condiţionare: - măsura să fie prevăzută de lege; - măsura să vizeze

un interes legitim: apărarea ordinii publice, a securităţii naţionale, a sănătăţii sau moralei publice, apărarea drepturilor altei persoane; măsura să fie necesară pentru atingerea scopului legitim urmărit [3, p. 122].

Desigur, că apare riscul abuzului şi, sub motivul unor interese de stat, să se producă ingerinţe arbitrare în viaţa omului, să-i fie restrânsă libertatea sau exerciţiul unor drepturi. Toate societăţile se confruntă cu astfel de derapaje, întrucât tentaţiile puterii devin uneori irezistibile. De aceea, problema garanţiilor împotriva unor astfel de abuzuri continuă să preocupe lumea civilizată, fără ca, deocamdată, să se poată afirma că s-ar fi găsit vreun obstacol eficient în calea acestora [14, p. 308].

Curtea de la Strasbourg a decis în mod constant că primul test de verificare a legitimităţii ingerinţei statului este verificarea faptului dacă măsura ce a dus la încălcarea dreptului garantat de Articolul 8 este prevăzută de lege şi, în cazul în care nu este prevăzută de lege, nu mai este necesar să se examineze dacă sunt întrunite sau nu celelalte exigenţe de la pct.2 al Articolului 8 [15, p. 12].

Situaţiile, expres prevăzute de lege, în care autorităţile statului pot interveni în vederea restrângerii acestor drepturi şi libertăţi reprezintă o măsură de excepţie, care nu poate deveni o regulă într-o societate bazată pe democraţie întrucât în cazul unor intervenţii sistemice din partea legislativului în vederea aplicării acestor măsuri, legitimitatea autorităţii statale este pusă la îndoială. Există totuşi diferenţe între o restrângere legitimă justificată constituțional și o restrângere proporțională cu situația care o determină, întrucât pot exista situații în care să existe restrângeri ale exercițiului unor drepturi justificate de cauze expres prevăzute de Constituție şi care nu sunt conforme cu principiul proporționalității, devenind prin urmare neconstituționale [16, p. 36].

În conformitate cu prevederile constituționale, restrângerea exercițiului drepturilor poate fi realizată exclusiv prin lege. Chiar și în acest caz, intervenția legislativă poate viza doar modul de exercitare a dreptului, fără a afecta substanța sau conținutul său normativ, așa cum a fost menționat anterior. Totodată, o asemenea restrângere este admisibilă numai în măsura în care se justifică prin necesitatea realizării scopurilor legitime stabilite de lege, în speță pentru apărarea ordinii publice, precum și pentru menținerea, asigurarea sau, după caz, restabilirea acesteia.

Bibliografie:

1. Ghid privind drepturile omului. Drepturile absolute. [citat 14.08.2025]. Disponibil: https://www.humanrightsguide.md/themes/restrangerile-drepturilor-omului-1/drepturile-absolute
2. POALELUNGI M. ș. a. *Convenția Europeană a drepturilor omului: Comentariu asupra hotărârilor Curții Europene a drepturilor omului versus Republica Moldova: Concluzii şi recomandări*. ISBN 978-9975-53-828-2.

3. ROŞCA V., EFODE I. Consideraţii privind deosebirea dintre limitarea şi restrângerea drepturilor şi îndatoririlor fundamentale. În: *Ştiinţele socioumanistice şi progresul tehnico-ştiinţific: conf. şt. interuniv., 12 aprilie 2019. Universitatea Tehnică a Moldovei*, Chişinău, 2019. ISBN 978-9975-45-590-9.
4. Protecția drepturilor fundamentale în Uniune. https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/democracy-and-human-rights/fundamental-rights-in-the-eu
5. VIZDOAGĂ D. Proporționalitatea limitării drepturilor și libertăților fundamentale la efectuarea unor procedee probatorii. În: *Criminalistica* nr. 2-2024 (138), iunie 2024, vol. XXV.
6. BANTUŞ I. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăţi. În: „*Protecţia drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii şi securităţii publice.* Conferința științifică cu participare internațională, din 9 decembrie 2021. Chișinău : Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ştefan cel Mare", 2022. – 594 p. CZU 34+351.74(082)=135.1=161.1 ISBN 978-9975-135-53-5 (PDF) [citat 09.09.2025]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/172-175_26.pdf
7. CARP S. Restrângerea drepturilor şi libertăților omului: standarde europene și exigențe constituționale. În: *Legea și Viața - februarie/2019*.
8. POPESCU C. L. Restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale prin decretele instituind sau prelungind starea de urgență sau de asediu și prin ordonanțele militare. În: *Analele Universităţii din Bucureşti Drept - Forum Juridic 2020(1).* [citat 16.09.2025]. Disponibil: https://drept.unibuc.ro/documente/dyn_img/aubd/01.pdf
9. ANDREESCU M. Aplicarea principiului proporționalității în cazul restrângerii exercițiului unor drepturi. În: *Universul Juridic Premium nr. 6/2016*. [citat 03.09.2025]. Disponibil: https://lege5.ro/Gratuit/ge3dinzzgqyq/aplicarea-principiului-proportionalitatii-in-cazul-restrangerii-exercitiului-unor-drepturi#N2
10. ANDREESCU M. Proporționalitatea – principiu al dreptului Uniunii Europene. În: *Curierul Judiciar, nr. 10/2010*. P. 593
11. TĂNĂSESCU E.S. Prefaţă «Restrângerea exercițiului libertăților publice». [citat 06.09.2025]. Disponibil https://www.hamangiu.ro/upload/cuprins_extras/restrangerea-exercitiului-libertatilor-publice_extras.pdf
12. Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, nr. 288 din 16.12.2016.
13. HCC nr. 4 din 30 ianuarie 2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 44 alin. (5) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor In-

terne (încetarea raporturilor de serviciu cu funcționarul public cu statut special în cazul alegerii sale într-o funcție electivă).
14. COJOCARIU N. B., LUPAȘCU Z., MOROZAN N., ZAGORNEANU A. Aplicarea garanțiilor judiciare pentru evitarea restrângerii exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului. În: *Materialele Conferinței științifico-practice Internaționale „Abordări moderne privind drepturile patrimoniale", 12-13 mai, 2022,UTM*, DIDEI, FCGC, Chișinău, Republica Moldova.
15. ARAMĂ E., COJOCARU V., Dezvoltări doctrinare şi jurisprudențiale privind compatibilitatea dreptului intern cu dreptul Convenției Europene a Drepturilor Omului (cazul dreptului la respectarea vieții private şi de familie). În: *Revista Națională de Drept, nr. 4/2011.*
16. MARINICĂ E. C. Promovarea și protejarea drepturilor omului prin mijloace contencioase. ISBN 978-973-9316-93-4. : Editura I.R.D.O., 2011.